

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА ТА ІННОВАЦІЙНОЇ
ОСВІТИ**

Кафедра соціально-економічних дисциплін

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЦІОЛОГІЯ

Назва освітньо-професійної програми	Правоохоронна діяльність
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	К Безпека та оборона
Спеціальність	К9 Правоохоронна діяльність
Вид навчальної дисципліни	обов'язкова
Мова викладання	українська
Рік навчання	перший (денна, заочна)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
протокол від 11.07.2025 № 11

СХВАЛЕНО

Вченою радою Навчально-
наукового інституту права та
інноваційної освіти
протокол від 19.06.2025 № 11

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми «Правоохоронна діяльність»

Володимир ШАБЛИСТИЙ

Розглянуто на засіданні кафедри соціально-економічних дисциплін Навчально-
наукового інституту права та інноваційної освіти
протокол від 17.06.2025 № 19.

Соціологія. Робоча програма навчальної дисципліни. Дніпро: Дніпровський
державний університет внутрішніх справ, 2025. 20 с.

РОЗРОБНИК:

доцент кафедри соціально-економічних дисциплін, кандидат історичних наук,
доцент Левін Олег Леонідович.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

1. доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії і педагогіки НТУ «Дніпровська політехніка» Халапсіс Олексій Владиславович;
2. доцент, кандидат історичних наук, доцент кафедри філософії та українознавства ННІ «УДХТУ «УДУНТ» Борисов Володислав Леонідович.

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни
(додаток 1 до Робочої програми навчальної дисципліни)**

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів ЄКТС	3	3
Загальна кількість годин	90	90
Рік підготовки	1	1
Семестр	1	1
Лекції	14	6
Семінарські	16	4
Практичні	-	-
Самостійна робота	60	80
Індивідуальні завдання (курсова робота)	-	-
Підсумковий семестровий контроль	залік	залік

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Соціологія» є формування у здобувачів вищої освіти соціологічного світогляду щодо розкриття соціальних явищ та процесів, що пронизують соціальні взаємодії людей у різних вимірах суспільного життя та повсякденності; вміння послуговуватися категоріальним апаратом соціології, її методами дослідження, а також теоретичними та концептуальними напрацюваннями.

Очікувані результати навчання: у результаті навчання навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати:

- категорії, функції та напрями теоретичної соціології;
- суспільство як соціальну систему;
- соціальні зв'язки і відносини, соціальні інститути та групи, способи їх організації, закономірності функціонування і розвитку;
- сучасними уявленнями про соціальні проблеми й підходами до їх вирішення;
- основні методи збору й аналізу соціальної інформації;

вміти:

- здійснювати оцінку процесів суспільного життя;
- застосовувати закони функціонування і розвитку суспільства та його складових компонентів при здійсненні професійної діяльності;
- критично мислити, аналізувати соціальну реальність;

– оцінювати та пропонувати рішення для покращення взаємодії між різними соціальними групами.

Вивчення дисципліни забезпечує формування компетентностей за освітньою програмою:

Інтегральна компетентність – здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері правоохоронної діяльності.

Загальні компетентності:

ЗК1 – Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК5 – Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК6 – Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

ЗК10 – Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК11 – Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні компетентності:

СК4 – Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати правову інформацію з різних джерел.

СК5 – Здатність визначати придатні для юридичного аналізу факти, систематизувати одержані результати, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК10 – Здатність до аналізу та оцінки причин, умов та факторів, що впливають на вчинення кримінальних та адміністративних правопорушень.

СК11 – Здатність визначати особу правопорушника, аналізувати кількісні та якісні показники злочинності.

СК20 – Здатність реалізовувати антикорупційну політику держави.

Пререквізити та постреквізити дисципліни:

Пререквізити навчальної дисципліни: «Історія та культура України», «Історія держави та права України», «Професійна етика юриста», «Філософія», «Конституційне право», «Основи теорії гендеру», «Українська мова професійного спрямування», «Іноземна мова з професійного спілкування».

Постреквізити навчальної дисципліни: «Соціологія права», «Соціальна

політика», «Гендерна культура», «Правові основи соціальної роботи», «Громадські об'єднання та рухи», «Право соціального забезпечення», «Професійні комунікації», «Комунікативна компетентність в правоохоронній діяльності».

Здобувачі вищої освіти повинні продемонструвати такі **результати навчання:**

ПРН1 – Розуміти історичний, соціальний, економічний, технологічний і культурний контексти розвитку правоохоронної діяльності.

ПРН2 – Вести міжособистісний діалог та превентивну комунікацію з метою виконання завдань професійної діяльності.

ПРН6 – Знати і розуміти принципи доброчесності та норми етичної поведінки, дотримуватися їх у професійній діяльності.

ПРН8 – Здійснювати пошук інформації у доступних джерелах, аналізувати і оцінювати її для повного та всебічного встановлення обставин, необхідних для виконання професійних завдань.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА 1. СОЦІОЛОГІЯ ЯК ГАЛУЗЬ НАУКОВОГО ЗНАННЯ

Соціально-культурні і наукові передумови виникнення соціології як науки. Місце соціології в системі суспільствознавства, її зв'язок з іншими науками. Основні етапи розвитку соціологічної науки. Об'єкт і предмет соціології. Категорії та закони соціології. Структура соціологічного знання. Основні функції соціології як науки. Соціологія і проблема наукового управління суспільством. Значення соціології для розв'язання соціально-економічних і політичних проблем модернізації українського суспільства. Значення вивчення соціології для правоохоронців.

ТЕМА 2. СУСПІЛЬСТВО ЯК ОБ'ЄКТ ВИВЧЕННЯ СОЦІОЛОГІЇ

Соціологічне розуміння суспільства: класичні та сучасні версії. Ознаки суспільства. Соціологічні теорії походження суспільства. Типологія суспільств за різними критеріями.

Теорії сучасного суспільства: концепції постіндустріального суспільства, інформаційного, технотронного, знань, суспільства експертів, ризиків, споживання, дозвілля, спектаклю та ін. Україна в контексті теорій сучасного суспільства. Особливості українського соціуму. Україна в міжнародних рейтингах. Імідж сучасної України.

ТЕМА 3. СОЦІАЛЬНА СТРУКТУРА СУСПІЛЬСТВА

Поняття соціальної структури суспільства. Типи соціальних структур у суспільстві. Елементи соціальної структури. Поняття соціальної групи. Функції та типи соціальних груп.

Види соціальної структури: соціально-класова (елементи: клас, верства, мала соціальна група), соціально-демографічна, соціально-професійна, соціально-етнічна, соціально-територіальна.

ТЕМА 4. СОЦІАЛЬНА СТРАТИФІКАЦІЯ СУСПІЛЬСТВА

Категорії рівності / нерівності в соціологічному ракурсі. Соціальна диференціація і соціальна нерівність. Види нерівності. Історичні види стратифікації. Відкриті та закриті системи стратифікації. Перехід від економічного до культурного структурування суспільного простору. Засади нерівності. Субкультура бідності та багатства.

Новітні типи стратифікаційних систем (етакратична, фізико-генетична, культурно-символічна, соціально-професійна, культурно-нормативна).

Дискримінація. Лукізм, ейджизм, расизм, ксенофобія та ін. види дискримінації.

ТЕМА 5. СОЦІАЛЬНІ ІНСТИТУТИ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ

Концептуалізація поняття «соціальний інститут» та його сутнісні риси. Основні умови інституціоналізації.

Види соціальних інститутів: економічні, політичні, культурні, виховні, соціальні. Формальні та неформальні соціальні інститути та їх характерні риси. Функції соціальних інститутів. Явні та латентні функції соціальних інститутів. Поняття дисфункції та її основні прояви. Дисфункціональність соціальних інститутів в сучасному українському суспільстві.

Поняття та основні риси соціальної організації. Формальні та неформальні соціальні організації.

ТЕМА 6. ПОНЯТТЯ ОСОБИСТОСТІ В СОЦІОЛОГІЇ

Людина, індивід, індивідуальність, особистість. Теорії особистості. Ідеальна, нормативна та реальна особистість. Ціннісні орієнтації особистості.

Складові соціологічної структури особистості. Соціальний статус як показник позиції індивіда в структурі суспільства. Статусний набір. Соціальна роль. Поняття про рольовий конфлікт.

Індивідуальне життя людини. Вікові етапи людського життя та їх особливості. Генерації та їх спадкоємність.

Поняття, етапи, фази соціалізації. Інститути і агенти соціалізації. Концепції соціалізації. Поняття ресоціалізації/десоціалізації. Ідентичність як суб'єктивний показник ефективності соціалізації.

ТЕМА 7. СОЦІАЛЬНІ ПРОЦЕСИ ТА ЇХ ВИДИ

Загальне уявлення про соціальні процеси. Типологія соціальних процесів.

Співробітництво, суперництво, конкуренція, конфлікт як види соціальних процесів. Глобальні процеси. Поняття та етапи глобалізації. Чинники глобалізації. Економічні, політичні та культурні наслідки глобалізації.

Позитивні та негативні наслідки глобалізації. Вплив глобалізації на українське суспільство. Урбанізація та її характеристики.

Соціальна мобільність як переміщення/готовність до переміщення соціальних груп та індивідів. Типи мобільності. Поняття про канали та бар'єри мобільності. Особливі процеси (Адаптація).

ТЕМА 8. СОЦІАЛЬНІ ЗМІНИ ТА СОЦІАЛЬНІ РУХИ

Поняття соціальних змін. Теорії соціальних змін. Типологія соціальних змін, форми і суб'єкти соціальних змін. Традиція, інновація і модернізація в системі соціальних змін. Реформи і революції в системі соціальних змін. Характерні риси соціальних революцій. Логіка революційних перетворень. Теорія модернізації. Органічна та неорганічна види модернізації.

Соціальні рухи, їх природа та визначальні характеристики. Типи (експресивні, утопічні, революційні, реформаторські, рухи опору) та різновиди (молодіжні, феміністські, релігійні, молодіжні, політичні та ін.) соціальних рухів Життєвий цикл соціальних рухів: стадія занепокоєння, збудження, формалізації, розпаду. Новітні соціальні рухи, причини їх виникнення. Соціальні рухи в Україні.

ТЕМА 9. СОЦІАЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ ТА ВІДХИЛЕННЯ

Соціальний контроль: сутність і види, структурні елементи. Соціальні норми та санкції. Теорії соціального контролю. Тенденції розвитку соціального контролю в світі та Україні. Девіантна поведінка. Підходи до аналізу причин девіацій. Негативна та позитивна девіації.

ТЕМА 10. ВИДИ, ЕТАПИ ТА МЕТОДИ СОЦІОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Сутність та види соціологічного дослідження. Евристичні можливості та обмеження кількісної та якісної стратегій в соціологічному дослідженні. Етапи проведення соціологічного дослідження Програма соціологічного дослідження. Вибірка в соціологічному дослідженні, типи вибірок, поняття «репрезентативності». Соціологічні методи збору первинної інформації: аналіз документів, спостереження, опитування. Інтернет методи. Екзит-пол. Обробка і аналіз первинної інформації. Специфіка оприлюднення результатів соціологічного дослідження.

4. СТРУКТУРА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДЕННА ФОРМА НАВЧАННЯ

Теми та план лекційних занять

Назва теми лекційного заняття	План лекційного заняття	Кількість годин
--------------------------------------	--------------------------------	------------------------

Тема № 1. Соціологія як галузь наукового знання	1. Соціально-культурні і наукові передумови виникнення соціології як науки. 2.. Об'єкт і предмет соціології. Категорії та закони соціології. 3. Структура соціологічного знання. 4. Основні функції соціології як науки. 5. Соціологічні теорії О. Конта, Г. Спенсера, Е. Дюркгейма та М. Вебера.	2
Тема № 2. Суспільство як об'єкт вивчення соціології	1. Соціологічне розуміння суспільства: класичні та сучасні версії. 2. Ознаки суспільства. 3. Соціологічні теорії походження суспільства. 4. Типологія суспільств за різними критеріями. 5. Україна в контексті теорій сучасного суспільства. Особливості українського соціуму.	2
Тема № 3. Соціальна структура суспільства	1. Поняття соціальної структури суспільства. 2. Типи соціальних структур у суспільстві. 3. Види соціальної структури: соціально-класова (елементи: клас, верства, мала соціальна група), соціально-демографічна, соціально-професійна, соціально-етнічна, соціально-територіальна.	2
Тема № 4. Соціальна стратифікація суспільства	1. Категорії рівності / нерівності в соціологічному ракурсі. 2. Соціальна диференціація і соціальна нерівність. Види нерівності. 3. Історичні види стратифікації. Відкриті та закриті системи стратифікації. 4. Новітні типи стратифікаційних систем (етакратична, фізико-генетична, культурно-символічна, соціально-професійна, культурно-нормативна).	2
Тема № 5. Соціальні інститути та організації	1. Концептуалізація поняття «соціальний інститут» та його сутнісні риси. Основні умови інституціоналізації. 2. Види та функції соціальних інститутів: економічні, політичні, культурні, виховні, соціальні. 3. Поняття дисфункції та її основні прояви. 4. Поняття та основні риси соціальної організації. 5. Формальні та неформальні соціальні організації.	2
Тема № 6. Поняття особистості в соціології	1. Людина, індивід, індивідуальність, особистість. 2. Теорії особистості. Ідеальна, нормативна та реальна особистість. 3. Складові соціологічної структури особистості. Соціальний статус як показник позиції індивіда в структурі суспільства. Статусний набір. 4. Соціальна роль. Поняття про рольовий конфлікт.	2
Тема № 7. Соціальні процеси та їх види	1. Загальне уявлення про соціальні процеси. Типологія соціальних процесів. 2. Співробітництво, суперництво, конкуренція, конфлікт як види соціальних процесів. 3. Глобальні процеси. Поняття та етапи	2

	глобалізації. 4. Соціальна мобільність як переміщення/готовність до переміщення соціальних груп та індивідів. Типи мобільності.	
--	--	--

Теми семінарських занять

Назва теми семінарського заняття	Кількість годин
Тема № 1. Соціологія як наука про суспільство	2
Тема № 2. Суспільство як об'єкт соціологічного аналізу	2
Тема № 3. Соціальні групи та спільноти	2
Тема № 4. Соціальна стратифікація та мобільність	2
Тема № 5. Соціальні інститути	2
Тема № 6. Соціальна взаємодія та соціалізація	2
Тема № 7. Культура і суспільство	2
Тема № 8. Соціальні зміни та модернізація	2

Теми для самостійної роботи

Назва теми для самостійної роботи	Кількість годин
Тема № 1. Соціологія як галузь наукового знання	4
Тема № 2. Суспільство як об'єкт вивчення соціології	6
Тема № 3. Соціальна структура суспільства	6
Тема № 4. Соціальна стратифікація суспільства	6
Тема № 5. Соціальні інститути та організації	6
Тема № 6. Поняття особистості в соціології	6
Тема № 7. Соціальні процеси та їх види	6
Тема № 8. Соціальні зміни та соціальні рухи	6
Тема № 9. Соціальний контроль та відхилення	6
Тема № 10. Види, етапи та методи соціологічного дослідження	8

ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ

Теми та план лекційних занять

Назва теми лекційного заняття	План лекційного заняття	Кількість годин
Тема № 1. Соціологія як галузь наукового знання	1. Соціально-культурні і наукові передумови виникнення соціології як науки. 2.. Об'єкт і предмет соціології. Категорії та закони соціології. 3. Структура соціологічного знання. 4. Основні функції соціології як науки. 5. Соціологічні теорії О. Конта, Г. Спенсера, Е. Дюркгейма та М. Вебера.	2
Тема № 3. Соціальна структура суспільства	1. Поняття соціальної структури суспільства. 2. Типи соціальних структур у суспільстві. 3-Види соціальної структури: соціально-класова (елементи: клас, верства, мала соціальна група),	2

	соціально-демографічна, соціально-професійна, соціально-етнічна, соціально-територіальна.	
Тема № 10. Види, етапи та методи соціологічного дослідження	1. Сутність та види соціологічного дослідження. 2. Етапи проведення соціологічного дослідження 3. Соціологічні методи збору первинної інформації: аналіз документів, спостереження, опитування. Інтернет методи. Екзит-пол. 4. Специфіка оприлюднення результатів соціологічного дослідження.	2

Теми семінарських занять

Назва теми семінарського заняття	Кількість годин
Тема № 4. Соціальна стратифікація суспільства	2
Тема № 6. Поняття особистості в соціології	2

Теми для самостійної роботи

Назва теми для самостійної роботи	Кількість годин
Тема № 1. Соціологія як галузь наукового знання	4
Тема № 2. Суспільство як об'єкт вивчення соціології	8
Тема № 3. Соціальна структура суспільства	8
Тема № 4. Соціальна стратифікація суспільства	8
Тема № 5. Соціальні інститути та організації	8
Тема № 6. Поняття особистості в соціології	10
Тема № 7. Соціальні процеси та їх види	8
Тема № 8. Соціальні зміни та соціальні рухи	8
Тема № 9. Соціальний контроль та відхилення	8
Тема № 10. Види, етапи та методи соціологічного дослідження	10

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ТА ЗАВДАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

1. Місце і роль соціології в системі суспільствознавства. Предмет і об'єкт соціології.
2. Функції, методи, категорії соціології.
3. Етапи розвитку соціологічної науки (погляди О. Конта, Г. Спенсера, Е. Дюркгейма, М. Вебера, В. Парето.)
4. Новітні соціологічні теорії: «теорія обміну», «раціонального вибору».
5. Символічний інтеракціонізм: «теорія систем».
6. Сутнісні риси суспільства.
7. Типологізація суспільств.
8. Характерні особливості і тенденції постіндустріального суспільства.
9. Поняття соціальної структури суспільства та її складові елементи.
10. Соціальна стратифікація.
11. Соціальні організації: структура та види.
12. Тенденції розвитку соціальної мобільності.

13. Соціальні інститути суспільства: функції та види, процеси інституціоналізації.
14. Соціологія конфлікту як галузь соціологічного знання.
15. Поняття «соціальний конфлікт». Функції, механізм, структура.
16. Попередження та розв'язання конфліктів.
17. Стратегія виходу з конфлікту; медіація.
18. Причини та типологія конфліктів.
19. Соціальні процеси як соціологічна категорія.
20. Місце етносоціології в структурі соціологічного знання.
21. Поняття "етнос" і "нація".
22. Об'єкт та предмет економічної соціології.
23. Соціальні функції економіки.
24. Поняття предмета соціології праці та зайнятості.
25. Основні категоріальні характеристики праці.
26. Методи підвищення ефективності праці керівника та взаємодії з трудовим колективом.
27. Застосування менеджерських методів і засобів праці.
28. Політика як особливий вид соціального регулювання. Предмет соціології політики.
29. Електоральні теорії в соціології політики.
30. Предмет, проблематика, функції соціології права.
31. Соціальна природа правомірної та протиправної поведінки.
32. Функції та канали висловлювання громадської думки. Засоби масової комунікації.
33. Функції масової комунікації. Вплив на формування громадської думки.
34. Особистість як об'єкт та суб'єкт соціальних відносин.
35. Сутність процесу соціалізації.
36. Соціальним статус особистості, соціальна роль. Соціальна поведінка.
37. Соціологія молоді. Молодь як специфічна соціально-демографічна спільнота.
38. Молодіжна проблематика у вітчизняній соціології.
39. Поняття про предмет соціології сім'ї. Функції сучасної сім'ї.
40. Поняття про предмет гендерної соціології, її основні положення.
41. Сім'я та шлюб як соціальні інститути.
42. Демографічна ситуація в сучасній Україні.
43. Поняття культури в соціології. Соціальні функції культури.
44. Форми культури. Структурні елементи культури.
45. Завдання соціології науки, її предмет.
46. Напрями соціологічного дослідження науки.
47. Науково-технічний потенціал.
48. Соціологія освіти: об'єкт, предмет, соціальні функції.
49. Освіта як соціальний інститут. Реформа освіти.
50. Особливості підготовки та проведення конкретно-соціологічних досліджень.

51. Головні етапи розробки програми соціологічного дослідження та її компоненти.

52. Вибірка в соціологічному дослідженні. 53. Роль опитувань у зборі первинної інформації.

54. Анкетування як вид опитувань.

55. Інтерв'ю як вид опитувань.

56. Соціометричне опитування.

57. Спостереження та його види.

58. Технологія обробки та аналізу емпіричних даних.

59. Прогнозування соціальних явищ та процесів.

60. Методи соціологічного прогнозування.

6. КРИТЕРІЇ ТА ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

ДЛЯ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ		
Поточний контроль (ПК)		Підсумковий контроль
Аудиторна робота	Самостійна робота	Залік (З) / ЕКЗАМЕН (Е)
≤ 40	≤ 10	
≤ 50		≤ 50
Підсумкова оцінка у випадку заліку (П) = ПК + З ≤ 100		
Підсумкова оцінка у випадку складання екзамену (П) = ПК + Е ≤ 100		

ДЛЯ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ		
Поточний контроль (ПК)		Підсумковий контроль
Аудиторна робота	Самостійна робота	Залік (З) / ЕКЗАМЕН (Е)
≤ 20	≤ 30	
≤ 50		≤ 50
Підсумкова оцінка у випадку заліку (П) = ПК + З ≤ 100		
Підсумкова оцінка у випадку складання екзамену (П) = ПК + Е ≤ 100		

Критерії оцінювання аудиторної роботи здобувачів вищої освіти (денна та заочна форми навчання)

БАЛИ	ПОЯСНЕННЯ
5	Високий рівень компетентностей. Питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; на високому рівні сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані в повному обсязі. Під час заняття продемонстрована стабільна активність та ініціативність. Відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань ґрунтується на глибокому знанні, теорії та практики.
4	Невисокий рівень компетентностей. Питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі передбачені планом заняття навчальні завдання виконані в повному обсязі з неістотними неточностями. Під час заняття продемонстрована ініціативність. Відповіді на питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної

БАЛИ	ПОЯСНЕННЯ
	думки стосовно дискусійних питань переважно ґрунтується на знанні теорії та практики.
3	Достатній рівень компетентностей. Питання, винесені на розгляд, у цілому засвоєні; практичні навички та вміння мають поверхневий характер, потребують подальшого напрацювання та закріплення; навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані, деякі види завдань виконані з помилками.
2	Недостатній рівень компетентностей. Питання, винесені на розгляд, засвоєні частково, прогалини у знаннях не носять істотного характеру; практичні навички та вміння сформовані недостатньо; більшість навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять істотні помилки, які потребують подальшого усунення.
1	Мінімальний рівень компетентностей. Здобувач вищої освіти не готовий до заняття, не знає більшої частини програмного матеріалу, з труднощами виконує завдання, невпевнено відтворює терміни і поняття, що розглядалися під час заняття, допускає змістовні помилки, не володіє відповідними вміннями і навичками, необхідними для розв'язання професійних завдань
0	Незадовільний рівень компетентностей. Відсутність на занятті.

Для навчальної дисципліни «Соціологія» засобами діагностики знань (успішності навчання) виступають: залік, стандартизовані тести, реферати, есе, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, відеоролики, виступи на наукових заходах та участь у заходах неформальної освіти.

Критерії оцінювання самостійної роботи (денна форма навчання)

Бали	Вид завдання
8-10	Питання, винесені на самостійну роботу, засвоєні у повному обсязі; на високому рівні сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі завдання, передбачені самостійною роботою, виконані в повному обсязі. Під час самостійної роботи продемонстрована стабільна активність та ініціативність. Відповіді на теоретичні питання та розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань ґрунтується на глибокому знанні економічної теорії та практики.
5-7	Питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі передбачені планом завдання виконані в повному обсязі з неістотними неточностями. Під час самостійної роботи продемонстрована ініціативність. Відповіді на питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань переважно ґрунтується на знанні економічної теорії та практики.
4-6	Питання, винесені на розгляд, у цілому засвоєні; практичні навички та вміння мають поверхневий характер, потребують подальшого напрацювання та закріплення; поставлені завдання, передбачені планом самостійної роботи, виконані, деякі види завдань виконані з помилками.
1-3	Окремі питання засвоєні частково, прогалини у знаннях не носять істотного характеру; практичні навички та вміння сформовані недостатньо; більшість навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять істотні помилки, які потребують подальшого усунення.
0	Здобувач не готовий до виконання самостійного завдання, не знає більшої частини програмного матеріалу, з труднощами виконує завдання, допускає змістовні помилки, не володіє відповідними вміннями і навичками, необхідними для

розв'язання професійних завдань.

Критерії оцінювання самостійної роботи (заочна форма навчання)

Бали	Вид завдання
25-30	Питання, винесені на самостійну роботу, засвоєні у повному обсязі; на високому рівні сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі завдання, передбачені самостійною роботою, виконані в повному обсязі. Під час самостійної роботи продемонстрована стабільна активність та ініціативність. Відповіді на теоретичні питання та розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань ґрунтується на глибокому знанні економічної теорії та практики.
15-24	Питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі передбачені планом завдання виконані в повному обсязі з неістотними неточностями. Під час самостійної роботи продемонстрована ініціативність. Відповіді на питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань переважно ґрунтується на знанні економічної теорії та практики.
6-14	Питання, винесені на розгляд, у цілому засвоєні; практичні навички та вміння мають поверхневий характер, потребують подальшого напрацювання та закріплення; поставлені завдання, передбачені планом самостійної роботи, виконані, деякі види завдань виконані з помилками.
1-5	Окремі питання засвоєні частково, прогалини у знаннях не носять істотного характеру; практичні навички та вміння сформовані недостатньо; більшість навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять істотні помилки, які потребують подальшого усунення.
0	Здобувач не готовий до виконання індивідуального завдання, не знає більшої частини програмного матеріалу, з труднощами виконує завдання, допускає змістовні помилки, не володіє відповідними вміннями і навичками, необхідними для розв'язання професійних завдань.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	
	Залік	Екзамен/ диференційований залік	Оцінка	Пояснення
90-100	зараховано	Відмінно	A	« Відмінно » - теоретичний зміст курсу засвоєний у повному обсязі; сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані в повному обсязі.
83-89		Добре	B	« Дуже добре » - теоретичний зміст курсу засвоєний в повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані, якість виконання більшості з них оцінена кількістю балів, близько до максимальної.
75-82			C	« Добре » - теоретичний зміст курсу засвоєний цілком; в основному сформовані практичні

				навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані, якість виконання жодного з них не оцінена мінімальною кількістю балів, деякі види завдань виконані з помилками.
68-74		Задовільно	D	« Задовільно » - теоретичний зміст курсу засвоєний не повністю; але прогалини не носять істотного характеру; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; більшість передбачених РПНД навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять помилки.
60-67			E	« Достатньо » - теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовано деякі практичні навички роботи; частина передбачених РПНД навчальних завдань не виконані або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.
35-59	не зараховано	Не задовільно	FX	« Умовно незадовільно » - теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовані необхідні практичні навички роботи; більшість навчальних завдань не виконано або якість їх виконання оцінено кількістю балів, близько до мінімальної; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання).
1-34			F	« Безумовно незадовільно » - теоретичний зміст курсу не засвоєний; не сформовані необхідні практичні навички роботи; всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки або не виконані взагалі; додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не призведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань.

Критерії оцінювання підсумкового контролю

Критерієм успішного проходження здобувачем підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни. Мінімальний пороговий рівень оцінки визначається за допомогою якісних критеріїв і трансформується в мінімальну позитиву оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Підсумковий контроль – це перевірка рівня засвоєння знань, навичок, вмінь та інших компетентностей за певний період навчання (навчальний семестр, навчальний рік).

З навчальної дисципліни «Соціологія» передбачено:

- для денної форми навчання – залік;
- для заочної форми навчання – залік.

Загальна підсумкова оцінка з дисципліни складається з суми балів за результатами:

Для денної форми навчання:

- поточного контролю (40 балів) – на підставі участі здобувача вищої освіти у семінарських та практичних заняттях;
- самостійна робота (10 балів) – на підставі виконання та захисту відповідних завдань;
- підсумкового контролю (50 балів) – на підставі заліку.

Для заочної форми навчання:

- поточного контролю (20 балів) – на підставі участі слухача у семінарських та практичних заняттях;
- самостійна роботи (30 балів) – на підставі виконання та захисту відповідних завдань;
- підсумкового контролю (50 балів) – на підставі заліку.

Єдина максимальна сума балів за всі види робіт з навчальної дисципліни – 100 балів. Максимальні суми балів за виконання завдань у рамках аудиторної, самостійної – 50 балів; 50 балів – за виконання завдань, винесених на підсумковий контроль.

У разі переведення Здобувачів на дистанційну форму навчання підсумковий контроль проводиться з використанням платформ СУДН Moodle та сервісу «Zoom Video Communications».

7. ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (рекомендовані джерела інформації)

Основні нормативні акти:

- акти міжнародного права:
  1. Статут Організації Об'єднаних Націй. URL: http://www.un.org.ua/images/UN_Charter_Ukrainian.pdf.
  2. Загальна Декларація прав людини (ООН. 1948р.). URL: [https:// www.soe.int/uk/web/compass/the-universal-declaration-of-human-rights-full-version-](https://www.soe.int/uk/web/compass/the-universal-declaration-of-human-rights-full-version-).
  3. Декларація принципів толерантності (ООН. 1995р.). URL: [https:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_503#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_503#Text).
- закони:
  1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р № 254к/96-ВР/ Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 1996. №30. Ст. 141.
  2. Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII «Про вищу освіту». URL: [https:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text) (дата звернення: 10.08.2024).
- підзаконні акти:
  1. Указ Президента України «Про розвиток соціологічної науки в Україні» від 25.04.2001 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/275/2001#Text>.

Підручники:

1. Шатохін А.М. Соціологія: підруч. для студентів аграр. закл. вищ. освіти; Уман. нац. ун-т садівництва. Умань : Сочінський М. М., 2020. 315 с
2. Штомпка П. Соціологія. Аналіз суспільства: [підручник: пер. з пол.]. Нове розширене вид. Львів: Колір ПРО, 2020. 799 с.

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:

1. Афанасьєва Л. В. Підготовка підсумкових документів дослідження. Навчально-методичний посібник / Афанасьєва Л.В., Букреєва І.В., Глебова Н.І, Глинська Л.Ф., Орлов А.В. Мелітополь, 2019. 138 с.
2. Бойко І. Соціологія: навч. посіб. Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. Київ: Сталь, 2018. 410 с.
3. Нестуля О., Нестуля С. Соціологія. Практикум. Київ: Центр учбової літератури. 2020. 272 с.
4. Сальнікова С. Вибірка у соціологічному дослідженні: підручник. Луцьк: ВежаДрук, 2021. 252 с.
5. Соціологія. Збірник кейсів: навч.-метод. посіб. / Терноп. нац. екон. ун-т, Юрид. ф-т, Каф. психології та соц. роботи; [уклад.: Коваль О. Є. та ін.; за заг. ред. А. В. Фурмана]. Тернопіль : Економічна думка ТНЕУ, 2017. 51 с.
6. Соціологія: навчальний посібник для студентів для студентів усіх спеціальностей денної форми навчання, що вивчають «Соціологію» / О. В. Горпинич, О. Ю. Клименко, Л. М. Москаленко, М. С. Труш, В. Ф. Ятченко . Київ : ДУТ, 2019. 235 с.
7. Соціологія: навчальний посібник / Укладачі Г.Г.Тараненко, О.В.Поправко, О.І.Сакова. Мелітополь: ФО-П Однорог Т.В., 2021. 316 с
8. Соціологія: навч. посіб. / [О. В. Бобіна та ін.]; за ред. І. В. Шаповалової. Миколаїв: НУК, 2020. 281 с.
9. Соціологія: теорії середнього рівня. Навч. посібник за ред. Ю. Ф. Пачковського. Київ: «Каравела». 2020. 356 с.
10. Титаренко О. О. Соціологія: навчальний посібник. Київ: ВД «Дакор». 2020. 210 с.

Монографії та наукові видання:

1. Базиляк Н. О. Досвід Європейського Союзу з формування та реалізації державної гуманітарної політики щодо забезпечення соціальних прав громадян на здобуття освіти. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. Вип. 27. 2022. С. 7-10.
2. Букрієва І., Афанасьєва Л. Російська окупація Мелітополя, Україна. *Журнал суспільств, що розвиваються*. Т. 39. №2. 2023. С. 236-252.
3. Байдюк Н. В. Здобутки та перспективи діяльності осередків гендерної освіти у вищих навчальних закладах України. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*, IV (42), Issue: 87. 2016. С. 15-18.
4. Бражко О. В. Особливості формування державних підходів до розвитку системи соціального захисту населення в Україні. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. Вип. 27. 2022. С. 35-39.
5. Карагодіна О. Г., Семігіна Т. В. Гендерна освіта у підготовці

соціальних працівників. Репрезентація освітніх досягнень, мас-медіа та роль філології у сучасній системі наук: колективна монографія (1-е вид.). / під ред. Каплак В.Г. Вінниця: Європейська наукова платформа, 2021. 134 с.

6. Мудрик А., Кихтюк О. До питання професійної компетентності юриста. *Психологічні перспективи*. Вип. 35. 2020. С. 83–100.

7. Олійник Н. А., Імбер В. І., Білик Е. С. Гендерні особливості ціннісних орієнтацій студентів закладів вищої освіти. *Психолого-педагогічні проблеми навчання, виховання і розвитку здобувачів освіти у закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти*. 2022. Розділ 3. С. 217-223.

8. Пожоджук Р. В. Захист права на недоторканність приватного життя споживача послуг у мережі Інтернет. *Приватне право і підприємництво*. 2019. Вип. 19. С. 97–102.

9. Попадич Б. Т. Відмінності hard-skills та soft-skills компетенцій майбутніх юристів. «Світ наукових досліджень. Випуск 14»: матеріали Міжнародної мультидисциплінарної наукової інтернет-конференції, (м. Тернопіль, Україна. м. Переворськ, Польща, 24-25 листопада 2022 р.) / [редкол. : О. Патряк та ін.] ; ГО «Наукова спільнота»; WSSG w Przeworsku. Тернопіль: ФО-П Шпак В.Б. С. 123-126.

10. Рибчинський Є. Ю. Організаційно-інституційний механізм реалізації державної соціальної політики України. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. Вип. 22. 2021. С. 36-39.

11. Слободяник О. В. Вплив електронних соціальних мереж на підлітків. *Наукові записки. Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти*. Випуск 12(III). 2021. С. 42-47.

12. Смертюк С. С. Молодь у суспільстві, що трансформується: основні її проблеми і перспективи. *Магістерський науковий вісник*. № 40. 2023. 8-13 с.

13. Супрун В. В. Гендерний підхід та гендерно-орієнтоване бюджетування освіти як пріоритет державної політики України. *Вісник післядипломної освіти. Випуск 13(42) «Серія «Соціальні та поведінкові науки»*. 2020. С. 200-230.

14. Чорний О. В. Формування та реалізація державної гуманітарної політики у системі охорони здоров'я в період пандемії COVID-19: особливості закордонного досвіду. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. Вип. 22. 2021. С. 51-54.

15. Ядловська О. Чинники становлення національно-політичної ментальності: український вимір. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2022. Вип. 2. С. 117-121.

16. Ядловська О. С., Кагадій Д. О. Суспільні програми щодо формування культури ментального здоров'я в Україні. *Scientific progress: innovations, achievements and prospects. Proceedings of the 9th International scientific and practical conference. MDPC Publishing. Munich, Germany*. 2023. Pp. 21-27.

17. Yadlovska O. S. Sociolect elements and genderlects in the modern ukrainian language. Вид-во «Baltija Publishing», 2022. Pp. 589-615.

18. Yadlovska O. S. Gender education: ways of development and overcoming stereotypes. Research, challenges and development prospects in the area of social

sciences : Collective monograph. Riga : Izdevniecība “Baltija Publishing”, 2020. 342 p.

Інтернет ресурси:

1. Академія української преси. URL:<http://www.aup.com.ua/en/mainen/>.
2. Архів журналу «Соціологія: теорія методи, Маркетинг». URL: <http://stmm.in.ua/archive/>.
3. Інститут політичних та етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАНУ, URL: <http://www.ipiend.gov.ua/?mid=1>.
4. Інститут соціології НАН України. Видання. Соціальні виміри суспільства URL: <https://i-soc.com.ua/ua/edition/socialni-vimiri-suspilstva/>.
5. Київський міжнародний інститут соціології. URL: <https://www.kiis.com.ua/>.
6. Наукова бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://nbuv.gov.ua..>
7. Портал «Медіаосвіта і медіаграмотність». URL:<http://medialiteracy.org.ua/>.
8. Соціологічна група «Рейтинг». URL: <http://ratinggroup.ua/>.
9. Соціологія та соціальні дослідження: що, як, навіщо? Онлайн курс на платформі Prometheus. URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/IRF/SOC101/2015_T1/about.
10. SOCIS: Центр соціальних та маркетингових досліджень. URL: <http://socis.kiev.ua/ua/>.
11. Український інститут соціальних досліджень імені Олександра Яременка. URL: <http://www.uisr.org.ua/>.
12. Український науковий інститут Гарвардського університету. URL: <https://www.huri.harvard.edu/>.
13. Фонд Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва. URL: <https://dif.org.ua/>.
14. Центр Разумкова. URL: <http://razumkov.org.ua/>.
15. Інститут демографії та соціальних досліджень імені М.В.Птухи Національної академії наук України, публікації URL: <https://idss.org.ua/public>.
16. Статистичні матеріали Держкомстату України URL: ukrstat.gov.ua.
17. Соціологічна асоціація України, дослідження URL: <http://sau.in.ua/doslidzhennya/>.
18. Президент України. URL: <http://www.president.gov.ua>.
19. Верховна Рада України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>.
20. Кабінет Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>.
21. Міністерство внутрішніх справ України. URL: <https://mvs.gov.ua/>.

**Т.в.о завідувача кафедри
соціально-економічних дисциплін**

Наталія ПРОТОПОПОВА

